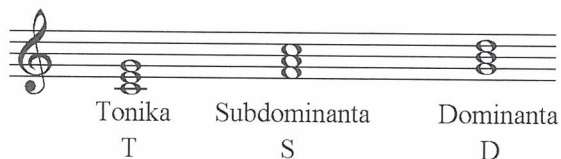

Harmonia, czyli współbrzmienia i akordy

W europejskiej muzyce najczęściej słyszymy kilka dźwięków naraz. Tworzą one współbrzmienia i akordy. Łączenie współbrzmień i następstwo akordów są przedmiotem nauki harmonii.

Szczególną wagę do budowy i następstw akordów kompozytorzy zaczęli przywiązywać około 400 lat temu. Z czasem sformułowano zasady harmonii funkcyjnej. Podstawowymi akordami stały się trójdźwięki złożone z interwałów tercji i ich przewroty. Główną rolę grały trójdźwięki na I, IV i V stopniu tonacji durowej lub molowej, pełniące funkcję:

- **toniki** – w skrócie – **T**,
- **subdominanty** – w skrócie – **S**,
- **dominanty** – w skrócie – **D**.

Główne trójdźwięki w gamie C-dur.

Warto przypomnieć sobie **budowę trójdźwięków i ich przewrotów**, a także **funkcje harmoniczne**.

Większość kompozytorów współczesnych odeszła w swych dziełach od zasad harmonii funkcyjnej, traktując następstwo akordów w sposób indywidualny. Funkcje harmoniczne nadal obowiązują w muzyce popularnej.

ZAPAMIĘTAJMY!

Na kształt muzyki ma wpływ: melodia, rytm, harmonia, barwa dźwięku, dynamika, tempo, artykulacja i faktura.

Postuchajmy
łączenia akordów
według zasad harmonii
funkcyjnej:
Wolfgang Amadeusz
Mozart
Ave verum Corpus

Z czego i jak zbudowane są utwory muzyczne

Motyw, czyli najmniejsza część utworu

Podobnie jak mowa ludzka składa się z sylab, wyrazów, zwrotów i zdań, tak i dzieło muzyczne złożone jest z dźwięków powiązanych w mniejsze i większe części.

Najmniejszą częścią dzieła muzycznego jest motyw. Składa się on z kilku nut tworzących razem jakiś charakterystyczny układ. Podczas słuchania łatwo można go rozpoznać. Motyw bywa w utworze powtarzany dosłownie lub z małymi zmianami. Może ukazywać się w różnych głosach i rejestrach. Najpopularniejszym przykładem motywu muzycznego jest motyw kukułki.

Motyw kukułki tworzą dwie nuty opadające o tercję wielką lub małą.

Postuchajmy
motywu kukułki
w muzyce:
Louis Daquin
(czyt. lui dakę)
Kukułka

Fraza, czyli muzyczne wyrażenie

Fraza może składać się z jednego lub kilku motywów połączonych z sobą. Jest ona muzycznym odpowiednikiem kilkuwyrazowego wyrażenia w mowie.

Motywy i złożone z nich frazy można odnaleźć w większości utwo-